

Presentació

La publicació que teniu a les mans representa un pas endavant en la voluntat de deixar constància dels resultats de les reunions anuals de la Xarxa Temàtica de Lingüística Teòrica que coordina el Grup de Gramàtica Teòrica de la Universitat Autònoma de Barcelona.

El projecte de Xarxa Temàtica de Lingüística Teòrica (XT2002 0036) de la Generalitat de Catalunya té com a punt central l'organització d'una reunió científica anual en forma de congrés que aplega els especialistes en lingüística dels grups de recerca procedents de diferents universitats dels Països Catalans, així com del País Basc i de Madrid. El congrés consisteix en la presentació de quatre temes interdisciplinars d'actualitat científica en l'àmbit de la lingüística a càrrec d'especialistes de reconegut nivell internacional, amb dos comentaristes cadascun, encarregats de marcar les línies de debat de cada tema.

El volum que presentem conté els resultats de la primera reunió científica, que es va celebrar el 21 de novembre del 2003. Aquesta jornada va tractar quatre temes: lèxic i lexicografia, llengües de signes, adquisició fonològica i semàntica oracional. Com es pot veure, tant l'amplitud dels temes com la varietat d'enfocaments teòrico-aplicats fan de la Xarxa Temàtica de Lingüística Teòrica el fòrum de la investigació en lingüística més representatiu dins l'Estat espanyol.

La primera ponència, amb el títol «La direccionalidad en los diccionarios combinatorios y el problema de la selección lèxica» presentada per Ignacio Bosque, amb M. Teresa Espinal i Xavier Villalba de comentaristes, analitza les restriccions semàntiques que es posen de manifest en les relacions entre predicats i arguments, el concepte de lexicó i la manera com tots aquests aspectes poden ser descrits en un diccionari de restriccions lèxiques. Bosque defensa, en contra de la majoria d'obres lexicogràfiques afins, que el concepte de predicat — i no el d'argument— és bàsic per a reflectir adequadament el coneixement lèxic dels parlants i explica millor l'extensió d'usos literals d'una expressió cap a usos figurats.

El tema de les llengües de signes es va tractar en la ponència «Efectes de la modalitat de les llengües de signes en la teoria sintàctica: problemes i perspectives» a càrrec de Josep Quer, amb Itziar Laka i Joan Mascaró de comentaristes. Per raons de salut de la professora Laka, la part escrita de la seva participació ha estat substituïda per l'aportació de M. Carme Picallo. Partint de la base segons la qual les llengües de signes són una manifestació lingüística equiparable a qualsevol altra

llengua natural oral, la ponència s'endinsa en l'anàlisi de la modalitat en aquest tipus de llengües i la seva repercussió en la teoria sintàctica general. El desconeixement que encara es té d'aquestes llengües i la deficient interpretació de les manifestacions dels enunciats signats converteixen aquesta àrea en un dels reptes més importants que té la lingüística actual.

En l'àmbit de la fonologia, Conxita Lleó presenta «La recerca de l'adquisició fonològica de la primera llengua: dels segments a la prosòdia» amb comentaris de Pilar Prieto i Gorka Elordieta. La ponència fa un repàs de l'evolució de la investigació en adquisició fonològica de primeres llengües i de com la teoria fonològica general i els sistemes d'anàlisi fonètica han permès aprofundir en els estudis sobre adquisició. Així, s'ha precisat, entre molts altres aspectes, en quin moment comença a desenvolupar-se el component fonològic i en quina mesura influeix la llengua de l'entorn; quins sons es produeixen més aviat i en quines posicions sil·làbiques; com influeix la posició de l'accent lèxic en la producció de mots truncats, etc.

La darrera ponència «Context, diàleg i significat oracional» va anar a càrrec d'Enric Vallduví, amb comentaris de Manuel García-Carpintero i Josep M. Brucart. Per circumstàncies personals i de salut del professor E. Vallduví, la seva ponència ha estat substituïda per un article del professor J.M. Brucart, escrit especialment per a aquest volum. A «Entre el borrado y la reconstrucción: nuevos enfoques en el tratamiento gramatical de la elipsis» s'analitza el fenomen de l'el·lipsi gramatical des de diferents models teòrics i s'ofereixen arguments a favor de les hipòtesis més adequades per a interpretar-lo correctament.

Estem segurs que la qualitat i l'interès, tant teòric com aplicat, dels textos presentats convertiran aquest segon volum de les Monografies del Catalan Journal of Linguistics en una obra de consulta i de referència no solament per als membres de la xarxa temàtica sinó també per a tots els professionals de la lingüística.

Finalment, agraïm l'ajut econòmic de la Generalitat de Catalunya per a la consolidació de xarxes temàtiques, així com l'aportació de la Caixa de Catalunya. També volem agrair la col·laboració del Vicerectorat d'Investigació de la UAB, dels departaments de Filologia Catalana, Espanyola i Anglesa de la UAB, i de les diferents grups científics que formen part de la xarxa pertanyents a les universitats següents: Universitat de Barcelona, Universitat de Girona, Universitat Pompeu Fabra, Universitat de València, Instituto Universitario Ortega y Gasset de Madrid i Universitat del País Basc - LEHIA.

Teresa Cabré Monné